

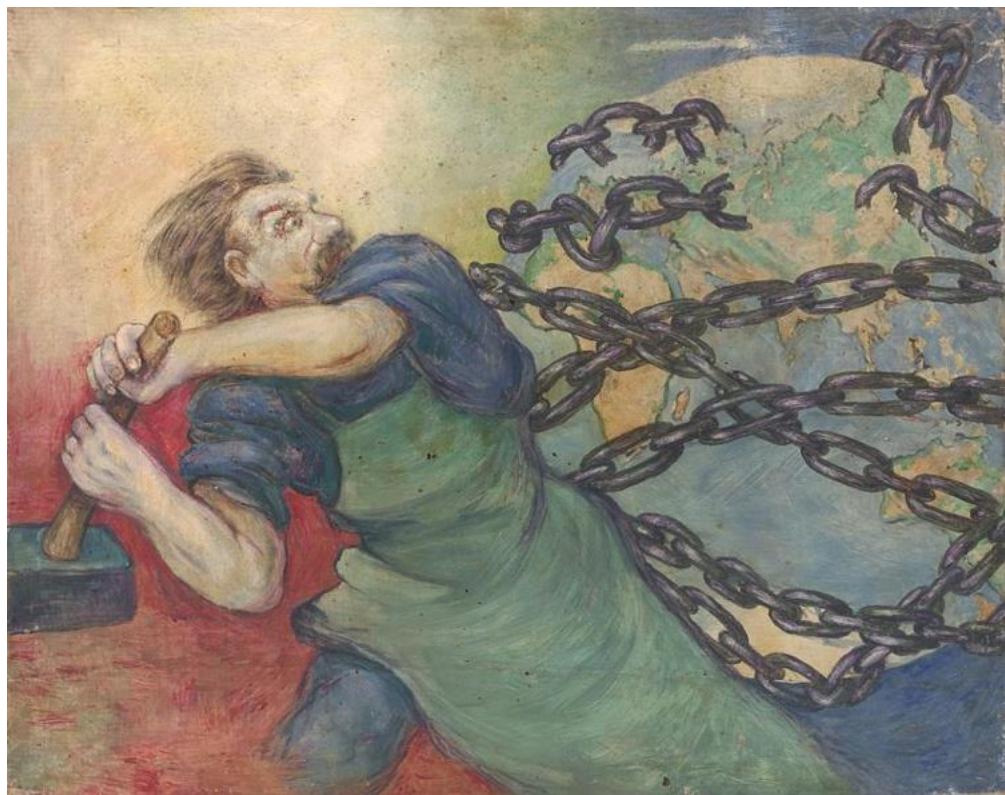
andradit - odroda *granátu*; kremičitan vápenato-železitý; zelený až čierno-zelený; jeho odroda je *melanit*

andraganthin - www: historický termín pre *tragakant*

Andraškovič Tomáš - (†1944); slovenský maliar; súkromne študoval krajinárstvo; pracoval v továrnach v Durinsku a Weimare, v 1902-18 ako kolorista fotografií vo Viedni, od 1918 v Bratislave; 1902-03 navštievoval Modru, portrétoval S. Zocha a jeho dcéry, maľoval Štúrov hrob a vo vinohradoch; jeho tvorba bola skromná, väčšina prác z Modry sa stratila; pozri *kópia*; slovenskí maliari 20.st.

T. Andraškovič podľa Repina: Burlaci na Volge (kópia, 1929)

T. Andraškovič: Štúdia k plagátu VOSR (1928)

T. Andraškovič: Oráč (1933)

T. Andraškovič: Totalita (1920-1930)

Andre Carl - (*1935); americký maliar, jeden z predstaviteľov *konceptuálneho umenia*

Andreae Hieronymus - (†1527); tiež Hieronymus Formschneider; nemecký drevorezbár, tlačiar, typograf a vydavateľ v Norimbergu, typograf úzko spojený s A. Dürerom

http://en.wikipedia.org/wiki/Hieronymus_Andreae

Schriftbeispiel Maximilian

H. Andreae: Fraktúra

H. Andreae: Mlyn bláznov

Andreotti Federico - (†1930); taliansky maliar; spočiatku študoval na florentskej Akadémii výtvarných umení a nakoniec získal menovanie profesorom na Akadémii; maloval realistické žánrové a aristokratické scény, často v šatách z 18.st.; pre jeho diela je typická afektovanosť, niekedy označovaná ako revival rokoka; pozri gýč; toskánski maliari, talianski maliari 19.st., talianski maliari 20.st., talianski maliari žánroví kostýmoví

http://en.wikipedia.org/wiki/Federico_Andreotti

https://www.google.sk/search?q=Federico+Andreotti&espv=2&biw=1852&bih=995&tbo=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=_IFIVZ6ZINLhaIPHgdAL&ved=0CCEQsAQ&dpr=1

F. Andreotti: Muzikant (19.-20.st.)

Andrieux Clément-Auguste - (†1880); belgicko-francúzsky realistický maliar, ktorý sa špecializoval na bojové scény (pozri *bataillisti*); bol ovplyvnený Gustave Courbetom a Carolus Duran; pozri *belgickí maliari 19.st.*, *francúzski maliari 19.st.*

https://en.wikipedia.org/wiki/Cl%C3%A9ment-Auguste_Andrieux

<https://www.google.sk/search?q=Cl%C3%A9ment-Auguste+Andrieux&espv=2&biw=1851&bih=995&site=webhp&tbo=isch&source=univ&sa=X&ved=0CCgQsARqFQoTCPnItfzakMkCFYo7FAodmlcG7Q>

A.-C. Auguste: Bitka pri Waterloo (1852)

A.-C. Auguste: Front u mäsiara. Obliehanie Paríža v roku 1870 (19.st.)

Androclus - Androkles

Androgeos - v gréckej mytológii syn krétskeho kráľa *Mínoa* a *Pasifaie*, brat *Deukaliona*, *Katreia*, *Ariadny* a *Faidry*; zabity Aténčanmi (pozri *Aigeus*), a preto za jeho smrť platili obet siedmimi dievčatami a mládencami, určenými oblude *Mínotauroví*

Zamarovský v súvislosti s heslom *Theseus*: ked' sa Theseus vrátil do Atén, mesto bolo vo veľkom smútku, lebo už tretí raz prišli poslovia krétskeho kráľa *Mínoa*, ktorú musel Aigeus každých deväť

rokov platiť (podľa inej verzie každý rok) za to, že zabil Mínoovho syna Androgea, lebo nevedel premôcť zlost', keď Androgeos porazil na aténskych hrách domáčich pretekárov

androgýn - z gréc. ἄνδρος /andrós – „muž“, γυνή/gyné – „žena“; bytosť s vlastnosťami oboch pohlaví

Becker: androgýn je individuum, ktoré nesie historicky podmienenú predstavu telesného a duševného zmiešania podstatných mužských a ženských rysov; muž a žena vykazujú v telesnom a duševnom ohľade prežívanie druhého *pohlavia*; androgýna treba rozlísiť od *hermafrodita*, ktorý predstavuje iba somatickú/telesnú dvojpohlavnosť; oba pojmy však často bývajú chybne používané ako synonymá; androgýnné rysy mali niektoré Leonardove postavy, ako napr. *Ján Krstiteľ*

-gnostický *Jaldabaoth*, otec siedmich androgýnnych bytostí (Jordan)

-ranorenesančné zobrazenie *anjelov* a *Ježiša Krista* typu *Dobrý pastier* (Heinz-Mohr); *Elefanta*: ikonografia zobrazenia ženskej zložky hinduistickeho boha *Šivu*

pozri *monštrá*; *Afrodita* (Jordan); *Agatho daimónos* (www); mužský a ženský princíp; *anjel* (Biedermann)

H. Schedel (tlač): Androgýn I (Norimberská kronika, 1493)

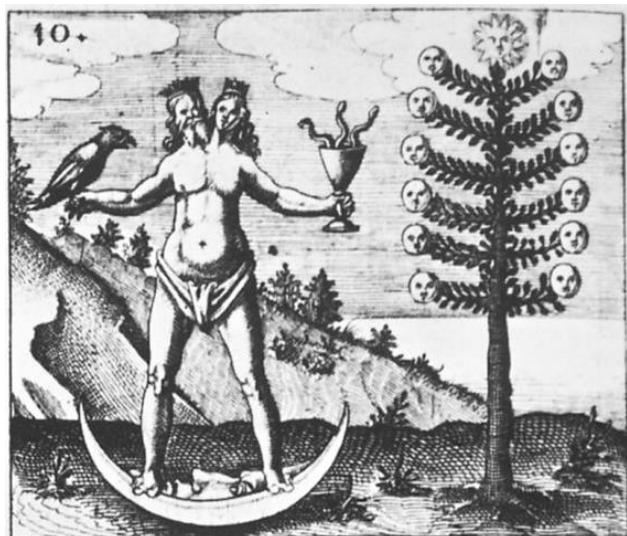

H. Schedel (tlač): Androgýn II (drevoryt, Norimberská biblia, 1483)

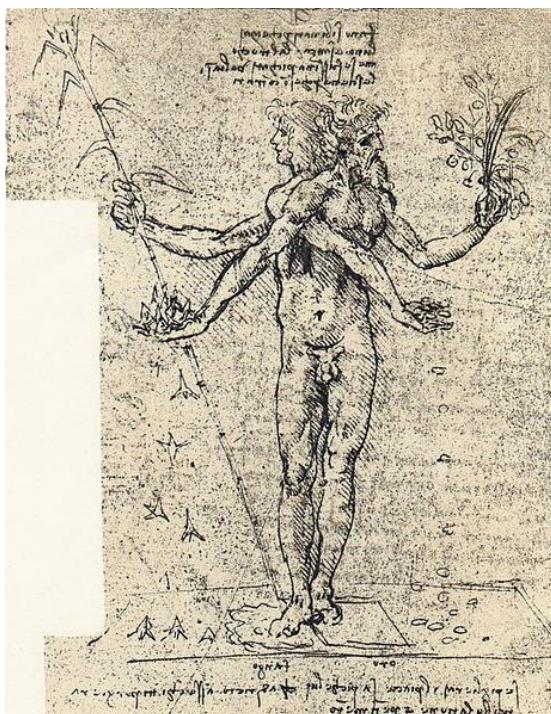

M. Mayer: Androgýn (ilustrácia z alchymistických „Symbolov“, 1617)
Androgýn (ilustrácia z alchymistického spisu „Rosarium filosoforum“, 1550)

Androgýn (ilustrácia z alchymistického spisu Philosophia Reformata, 17.st.)

Androgýn (ilustrácia z alchymistického spisu *Philosophia Reformata*, 17.st.)

Leonardo da Vinci: Androgýnnna bytosť (skica, 15.-16.st.)
Androgýn (alchymistický spis *Rebis* XV., 15.st.)

H. Schedel (tlač): Androgýn (Norimberská kronika, 1493)

Leonardo da Vinci: Svätý Ján Krstiteľ (1513-1516)
Merry-Joseph Blondel: Smrť Hycinta (18.-19.st.)

Androkles - gréc. Ἀνδροκλῆς/Androkles; lat. Androclus; v stredoveku obľúbená folklórna postava, ktorá sa objavila v príbehu Pastier a lev; zrod príbehu pripisovaný Ezopovi; všeobecne vnímaná ako morálne recipročná povaha milosrdensťa; príbeh má nejaký vzťah ku gréckemu gramatikovi, sofistovi a komentátorovi Homéra, Apionovi (†45-48), tiež známemu aj ako Plistonices, ktorý vo svojej stratenej práci Aegyptiacorum („Divy Egypta“) tvrdí, že bol osobne svedkom v Ríme udalosti, keď utiekol Androcles, otrok bývalého rímskeho konzula spravujúceho časť Afriky; ukryl sa v jaskyni, kde našiel zraneného leva; Androcles odstránil veľký trn z laby zvieratá, vytlačil hnis z infikovanej rany a obviazal ju; keď sa lev zotavil a správal sa k Androclesovi ako domestikovaný pes, vrátane vrtenia chvostom a hry s ním; po niekol'kých rokoch, otrok nakoniec zatúžil po návrate do civilizácie, ale bol uväznený ako uprchnutý otrok a odsúdený k smrti v circu Maximus v Ríme roztrhaním divými zvieratami (pozri *ad bestias*); k jeho poprave v prítomnosti nemenovaného cisára, pravdepodobne budť Caligulu alebo Claudius, nedošlo, lebo ho zachránil Androclov lev; cisár odpustil otrokovi dojatý silou priateľstva a nechal mu leva v držbe; Apion potom pokračoval, ako bolo vídať Androclu chodit' s levom na tenkom vodidle Rímom; príbeh opakuje o storočie neskôr Claudius Aelianus vo svojom diele „O povahе zvierat“; neskoršie verzie príbehusa začali objavovať od pol. 16.st. pod názvom „Pastier a lev“

<http://en.wikipedia.org/wiki/Androcles>

Lev poznáva Androclia odsúdeného na smrť Rimanmi a olizuje mu rany (stredoveká iluminácia)

Peruzzi: Androcles s levom (lavírovaná perokresba, 1530)

Andromaché - gréc. Ανδρομάχη/Andromaché; lat. Andromacha, Andromache; v gréckej mytológii dcéra tébskeho kráľa Eetióna; je známa ako manželka Hektora, hrdinu trójskej vojny a vrchného veliteľa trójskych vojsk; bola vzorom ušľachtlosti a vznešenosťi, rovnako tak aj manželskej lásky a oddanosti; Hektorovi porodila syna Astyanaxa; ich pokojný život však skončil v okamihu, keď sa na pobreží Tróje vylodilo achájske vojsko a začala desaťročná vojna o dobytie mesta; Hektor sa postavil do čela vojska Trójanov a Andromaché sa neprestávala strachovať o jeho život; počas vojny utrpela hrozné straty na životoch svojich blízkych: prišla o otca a sedem bratov, ktorí zahynuli rukami achájskeho hrdinu Achillea; matku jej zabila bohyňa Artemis; po pádu Tróje sa stala otrokyňou Neptoléma

[https://sk.wikipedia.org/wiki/Andromach%C3%A9_\(mytol%C3%BDgia\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Andromach%C3%A9_(mytol%C3%BDgia))

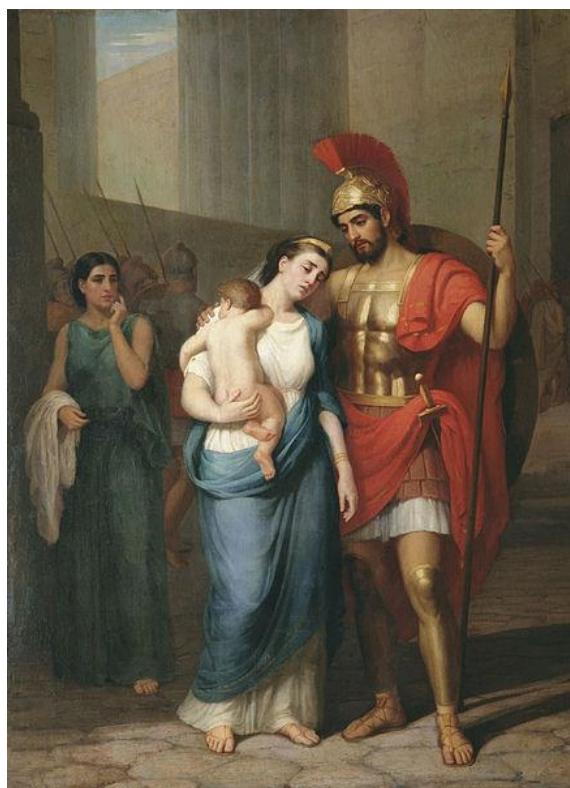
<https://www.google.sk/search?q=Andromach%C3%A9&espv=2&biw=1844&bih=995&tbo=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CIABEIkeahUKEwjA7qHcz-DHAhVMbRQKHf-gAZg>

A. Coypel: Hektor sa lúči s Andromache (1711)

J.-L. David: Smútok Andromache (1783)

S. P. Postnikov: Hektor sa lúči s manželkou Andromache (1863)

L. F. Leighton: Zajatie Andromache (1886-1888)

Andromeda - v gréckej mytológii dcéra etiópskeho kráľa Késea a Kassiopey; obetovaná otcom pre matkinu pýchu; prikovaná ku skale, zachránená Perseom pred morskou obludou; neskôr jeho manželka

[http://pl.wikipedia.org/wiki/Andromeda_\(mitologia\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/Andromeda_(mitologia))

http://es.wikipedia.org/wiki/Th%C3%A9odore_Chass%C3%A9ria

https://www.google.sk/search?q=Chasseriau+Th%C3%A9odore&espv=2&tbo=isch&imgil=I3jBVadXUw8XdM%253A%253B6-9p3xxa98A5M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.kunstkopie.de%25252Fa%25252Fchasseriau-theodore%25252Fbildnisdenschwesteraline.html&source=iu&pf=m&fir=I3jBVadXUw8XdM%253A%252C6-9p3xxa98A5M%252C_&usg=_pnW0q3z09d9TTch3KPQnK2HLFS0%3D&biw=1850&bih=99

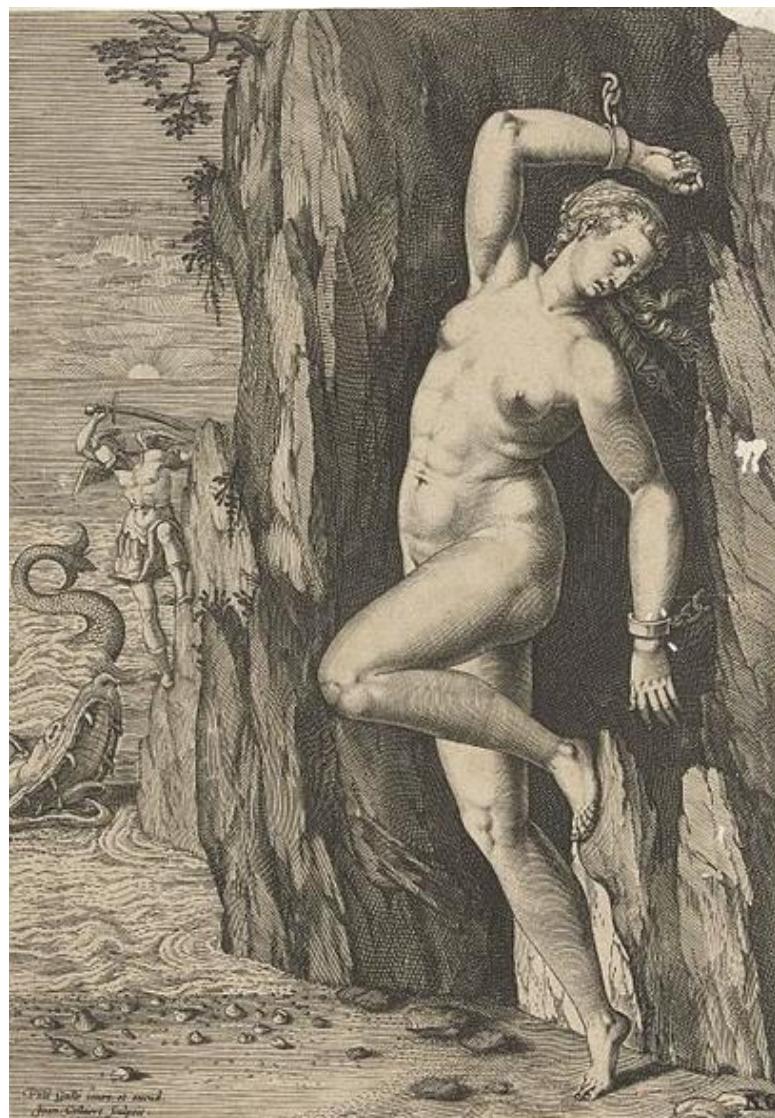
[5&ved=0CC4Qyjc&ei=sTlfVJXVFcvtaurpgbAH#facrc=_&imgdii=_&imgrc=QWpv_R28KU4bZM%253A%3BeE4gsqgjYwOS3M%3Bhttp%253A%252F%252Fzireaux.com%252Fimmortalmuse%252Fwp-content%252Fuploads%252F2010%252F11%252Frembrandt_harmensz-van_rijn_0111.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.immortalmuse.com%252Ftag%252Fthedore-chasseriau%252F%3B858%3B1200](#)

[https://www.google.sk/search?q=B.+Thorvaldsen:+Perseus+and+Andromeda&espv=2&biw=1858&bih=995&tbs=isch&imgil=j4NA8tTtku-IcM%253A%253BzGgPnsXk33rYaM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.mlahanas.de%25252FGreeks%25252FMythology%25252FPsycheBertelThorvaldsen.html&source=iu&pf=m&fir=j4NA8tTtku-IcM%253A%252CzGgPnsXk33rYaM%252C_&usg=tMzf6A0G8lyIK7tNnFwxvqIF4ck%3D&ved=0CDYQyjc&ei=dth0VleZI6P5ywPc0oGoCg#imgdii=](#)

[https://www.google.sk/search?q=frans+wouters&espv=2&biw=1855&bih=995&tbs=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CB4QsARqFQoTCN7srs6SlsYCFUo5FAodF94Agw&dpr=1#tbs=isch&tbs=rimg%3ACdX0tLap8EWTLijriOtKwAmx_1uirUe0Hj5aD4Oo243xKfMmZRWWV_1ZpVOhQbUHYi5daqKRG5DJejyRHKGEbCagBMqioSCeuI60rACbH-ETjMwIDjYvKdKhIJ6KtR7QePloMRumCXSk_1UKCUqEgng6bjfEp8yRFrrMw9C-qjZioSCZlFZVb9mlU6EWJocuFq8AI7KhIJFBtQdiLl1qoRFZPlaPMwIFEqEgkpEbkMI6PJERGb-jTjiD2pPSoSCcoYRsJqAEyqEdRDffzaD-hv&q=frans%20wouters&imgrc=1fS0tqnwRZOMIM%253A%3BbUcCoZPCjDpxHM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.artvalue.com%252Fimage.aspx%253FPHOTO_ID%253D992875%2526width%253D500%2526height%253D500%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.artvalue.com%252Fauctionresult--wouters-frans-1612-14-1659-fla-perseus-und-andromeda-992875.htm%3B452%3B293](#)

A. Carracci a Domenichino: Perseus a Andromeda (freska z cyklu Lásky bohov, Galerie Farnese v Ríme, 1597)

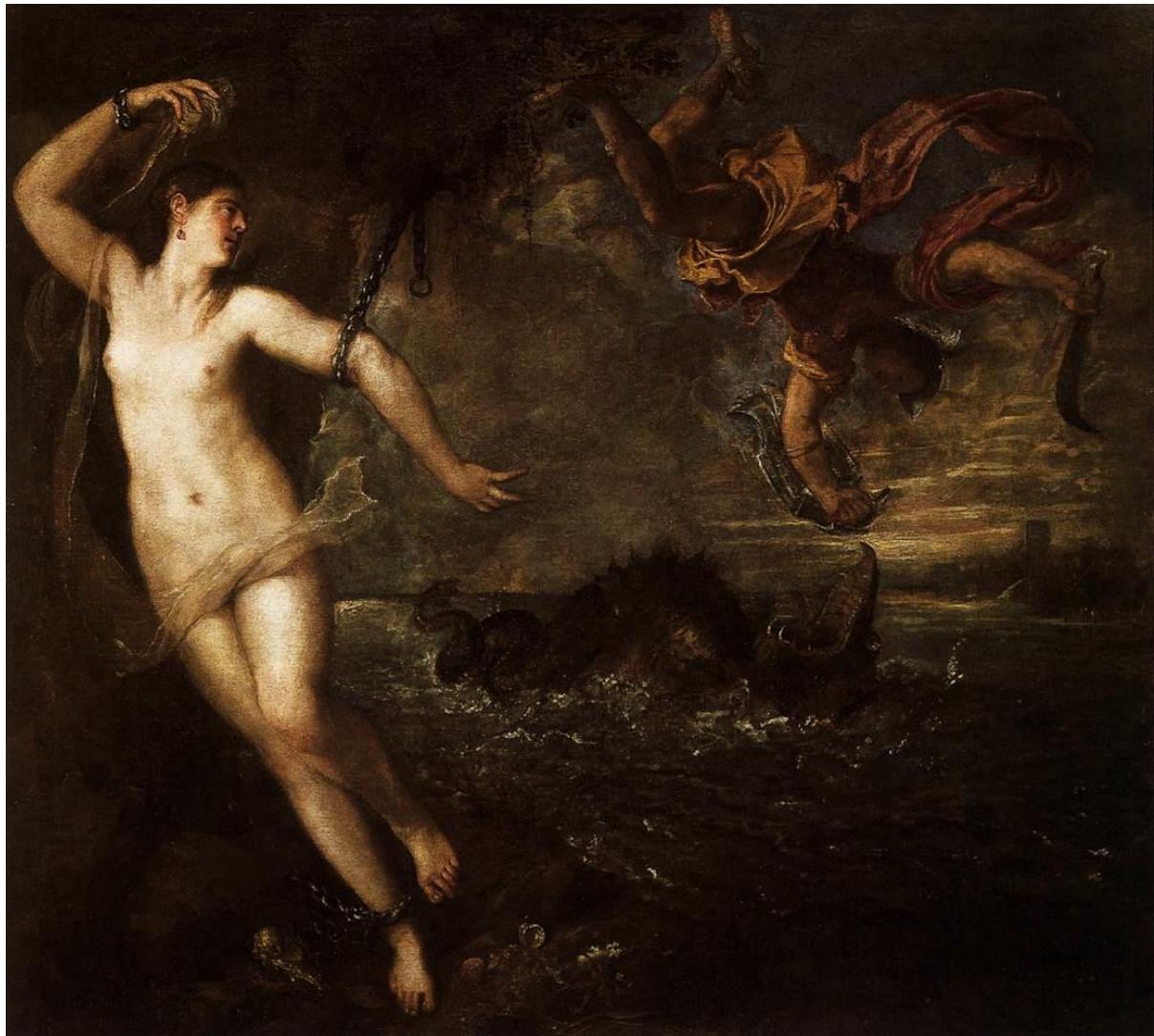
J. Collaert II (rytec) podľa P. Galle: Perseus a Andromeda (1576-1628)

P. di Cosimo: Perseus oslobodzuje Andromedu (1510-1515)

P. Veronese: Perseus oslobodzuje Andromedu (1576-1578)

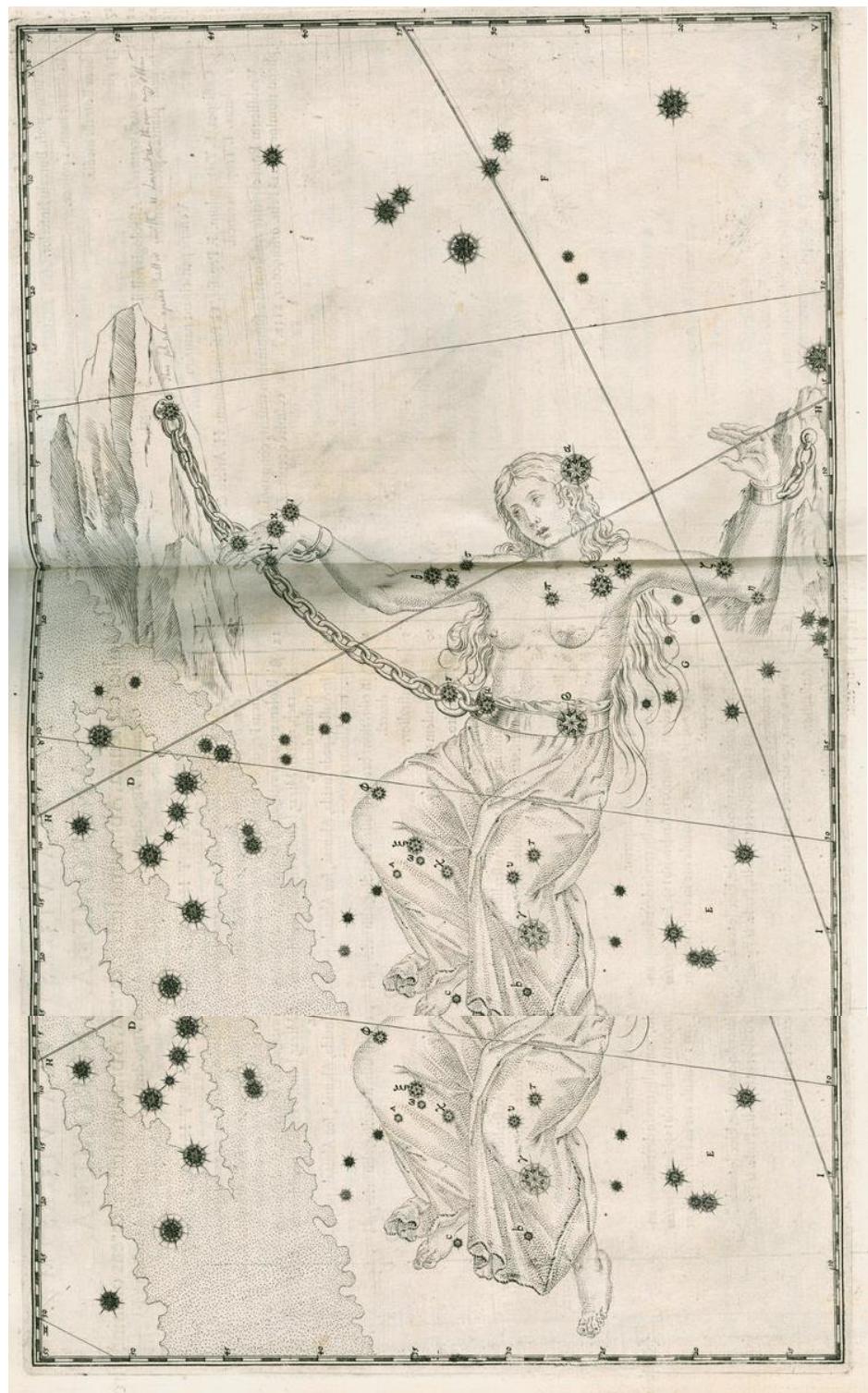
Tizian: Perseus a Andromeda (16.st.)

J. de Backer: Andromeda (16.st.)

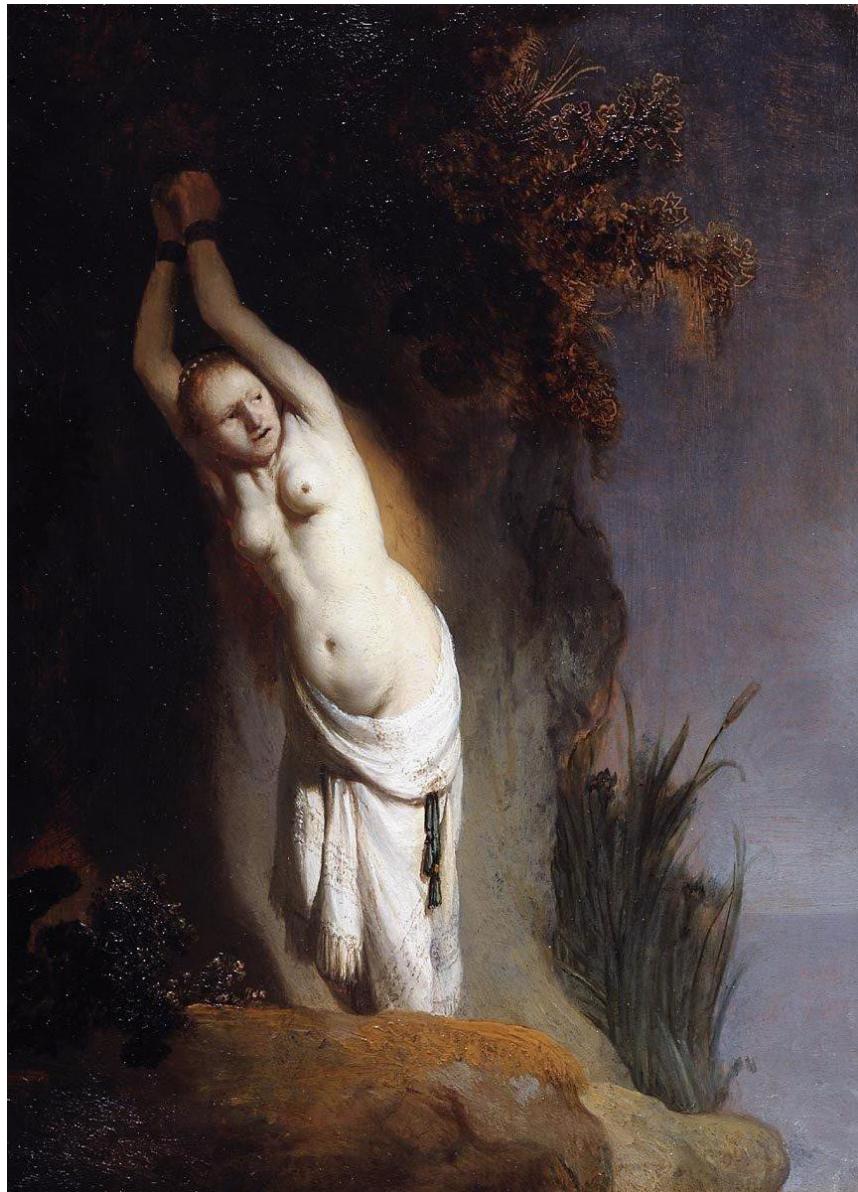
A. Carracci: Andromeda (16.st.)

A. Mair: Súhvezdie Andromeda (medirytina z Uranometrie od Johanna Bayera, 1603)

J. Wtewael: Perseus zachraňuje Andromedu (1611)

Rembrandt: Andromeda (1630)

T. van Thulden: Perseus oslobodzuje Andromedu (17.st.)

A. R. Mengs: Perseus a Andromeda (18.st.)

G. Cesari: Perseus zachraňuje Andromedu

Guercino: Perseus zachraňuje Andromedu (17.st.)

Q. Boel II. podľa D. Fetti: Perseus oslobodzuje Andromedu (lept, 1673)

G. Reni: Androméda (16.-17.st.)

Ch.-A. Coypel: Perseus zachraňuje Andromedu (18.st.)

L. F. Leighton: Perseus a Andromeda (1891)

T. Chassériau: Andromeda pripútaná ku skale Nereídami (1840)

E. Poynter: Andromeda (1869)

B. Thorvaldsen: Perseus a Andromeda (1839)

G. Doré: Androméda (1869)

Autor neuvedený: Perseus zachraňuje Andromedu

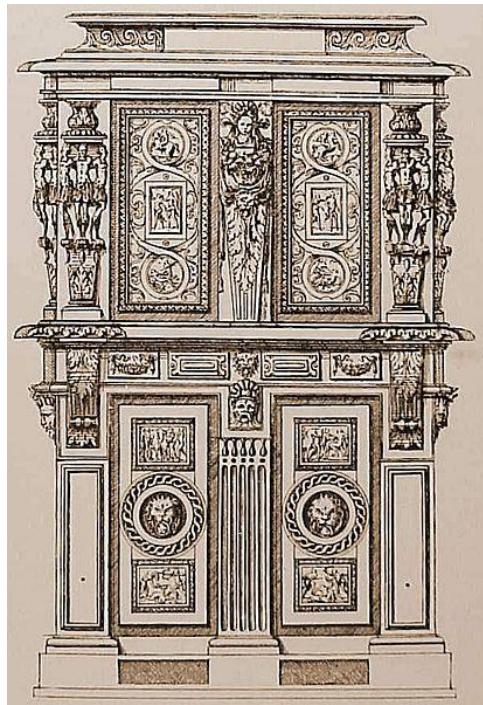
Androuet de Hoop Jacques - (†1586); tiež Du Cerceau, DuCerceau, alebo Ducerceau; známy francúzsky návrhár architektúry, ornamentov, nábytku, kovov a iných dekoratívnych vzorov v priebehu 16.st.; zakladateľ rodu Androuet du Cerceau; predstavil renesančnú architektúru vo Francúzsku v spolupráci s Pierrom Lescotom, Philibertom Delorme a Jeanom Bullantom; je známy ako rytec architektúry a publikoval mnoho kníh, ktoré mali silný vplyv na francúzskych architektov 18.st. pozri francúzski architekti

http://en.wikipedia.org/wiki/Jacques_I_Androuet_du_Cerceau

http://translate.googleusercontent.com/translate_c?depth=1&hl=sk&prev=/search%3Fq%3DJacques%2BII%2BAndrou%25C3%25ABt%2BHoop&rurl=translate.google.sk&sl=en&u=http://wikipedia.qwika.com/fr2en/Jacques_Androuet_du_Cerceau&usg=ALkJrhjFlg-cVi-P3BYYPfHJV4hQICd6Mw

J. Androuet de Hoop: Charentonský chrám (1607)

J. Androuet de Hoop: Návrh ornamentu skrinky (1550)

Andvari - v starej nórčine – „Opatrnosť“; vo škandinávskej mytológii škriatok z rodu *alfov*; žije pod vodopádom a má schopnosť podľa ľubovôle meniť sa na rybu; Andvari mal čarovný prsteň *andvarinaut*, ktorý rozmniožoval zlato a pomáhal mu k bohatstvu; boh Loki chytil do siete, ktorú mu požičala bohyňa búrky a mora *Rán*, škriatka v podobe šťuky; donútil ho, aby mu odovzdal všetko svoje bohatstvo a prsteň *andvarinaut*; Andvari prekľal ukradnuté zlato a prsteň, ktorý odteraz zničil každého, kto ho vlastnil; po smrti *valkýry Brynhilde* a *Sigurda (Siegfrieda) Gunnar (Gunther)* zanechal Andvariho zlato v jaskyni; o niekoľko rokov neskôr Andvari objavil jaskyňu a svoje stratené zlato, hoci jeho prsteň bol stratený navždy; v hudobnom cykle „*Pieseň Niebelungov*“ je povaha škriatka *Albericha* v niektorých častiach založená na Andvarim ako franskom čarodejníkovi Abelrichovi; pozri *Alberich, Niebelungovia, severskí škriatkovci*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Andvari>

andvarinaut - v starej nórčine „Anvariho dar“; zlovoľný boh Loki prinútil škriatku *Andvariho* vydať svoje zlato aj magický prsteň *andvarinaut*; z pomsty, Andvari prsteň *prekľal*, aby priniesol neštastie a skazu prekliatý prsteň priniesť neštastie a skazu tomu, kto ho vlastnil; Loki rýchlo odovzadal *andvarinaut Hreidmarovi*, kráľovi škriatkov, ako odškodenie za neúmyselné zabitie jeho syna *Otra*; Otrov brat *Fafnir* potom zavraždil *Hreidmara* a vzal prsteň; pretože sa nechcel podeliť so svojím bratom *Reginnom* o korisť, premenil sa na draka a strážil ho; pomocou *Reginnna Sigurd (Siegfried)* neskôr zabil *Fafnira*; kráľovná *Grimhilda* z kráľovského rodu burgundských *Niebelungov* potom prinútila *Sigurda* a *Brynhildr* aby si vzali jej deti a tak dostať magický prsteň do vlastníctva rodiny; *Reginn* chce zabíť *Sigurda* a mat' všetko pre seba; *Sigurd* ho predbehne a zabije ho; v Próze Edda dal *andvarinaut Brynhildr (Brunnehilde)*; magický psteň sa objavuje v niekoľkých nemeckých legendách; v Piesni o Niebelungoch a v Thidrekssaga má vedľajšiu rolu; naopak vo Wagnerovej opere *Prsteň Niebelungov* tvorí ústredný motív; pozri *artefakty v severskej mytológii, magické prstene, mytologické objekty, Snorriho Edda*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Andvaranaut>
<https://de.wikipedia.org/wiki/Andvaranaut>

Andvariho kliatba - v škandinávskej mytológii prekliatie čarovného prsteňa *andvarinaut*, ktorý rozmniožoval zlato; boh Loki ho vzal škriatkovi *Andvarimu* spolu so všetkým jeho zlatom; Andvari na to predniesol kliatbu, že prsteň prinesie skazu svojmu majiteľovi; Lokimu to však bolo jedno a povedal, že sa sám postará, aby sa kliatba doniesla k sluchu toho, kto prsteň prijme; vrátil sa

s celým pokladom ku škriatkovi *Hreidmarovi*, ktorého rukojemníkom sa stal spolu s bohom *Odinom*, keď neúmyselne zabil jeho syna *Otra* premeneného na *vydru*; Odin si chcel prsteň nechať pre seba, ale napokon sa ho musel vzdáť, keď sa chcel vykúpiť zo zajatia; Hreidmar prepustil Odina i Lokiho a dal im späť ich veci; Loki vyhlásil, že sa splní Andvariho kliatba: prsteň a zlato prinesú záhubu svojmu majiteľovi; a tak sa aj stalo; pri deľbe o zlato syn Fernir zabil svojho otca, sám bol zabity Sigurdom (*Siegfriedom*) a aj Sigurda stiahla smrť; zlatu sa odvtedy hovorí „úhrada za vydry“ či „výkupné Ásov“ alebo „kov sváru“; pozri *Alberichovo prekliatie*

Andy - pozri *predkolumbovské americké umenie andskej oblasti*; *kipu*; *kolibrik*, *Tiahuacán/Tiwanaku*; *Južná Amerika*

andžali-mudra - sanskrit : प्रणामासन ; tiež *pranāmāsana*; v angl. prepise *anjali mudra*; v budhistickej kultúre je *gestom (mudra)*, pri ktorom sú paže zložené na prsiach a dlane sú k sebe položené tak, aby prsty voľne smerovali hore; vyjadruje hlbockú úctu; pozri *indické umenie*; *ruka*

- gesto sa praktizuje v celej Ázii a mimo nej; používa sa ako znamenie úcty a pozdravu v Indii a medzi jogínmami a prívržencami podobných tradícií; gesto je začlenené do mnohých jógových ásan

http://en.wikipedia.org/wiki/Añjali_Mudrā

Gesto andžali mudra